

Нігруца О.О.,
аспірант кафедри теорії
та історії держави і права,
ВНЗ «Університет економіки
та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: nihrutsaoo@krok.edu.ua,
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-2954-2902>

РОЛЬ ЮРИСТІВ В ЗАПОБІГАННІ КОРУПЦІЇ В СФЕРІ СПОРТУ

Спорт є не тільки засобом підтримки фізичного здоров'я та способом дозволя, але й важливою соціальною й економічною сферою, яка зазнає впливу різноманітних корупційних викликів. Ці виклики можуть варіюватися від прямого підкупу суддів і спортсменів до більш тонких форм зловживань, таких як маніпуляції з результатами змагань для ставок у букмекерських конторах. У цьому контексті роль юристів у запобіганні та боротьбі з корупцією в спорті є критично важливою.

Одним з основних напрямків діяльності юристів є участь у формуванні правової бази. Вони допомагають створювати та вдосконалювати закони, що регулюють спортивну діяльність, встановлюють чіткі правила проведення спортивних змагань, визначають покарання за порушення правил чесної гри. Ефективне законодавство може значно ускладнити вчинення корупційних дій і створити надійний механізм їх виявлення та переслідування.

Юристи відіграють ключову роль у просвітницькій діяльності серед спортсменів, тренерів, менеджерів спортивних організацій. Вони інформують їх про правила, наслідки їх порушень та методи захисту від корупції [3]. Юридичні семінари, тренінги й консультації допомагають підвищити правову обізнаність учасників спорту і зменшити ризик їх непрямої участі у корупційних схемах.

Корупція у спорті стала серйозним викликом для України, загрожуючи не лише внутрішньому розвитку цієї сфери, але й міжнародному іміджу країни. Зростаюча кількість скандалів, пов'язаних з маніпуляціями результатів спортивних змагань та підкупом спортсменів і суддів, викликає тривогу у суспільстві та серед державних діячів. Зокрема, змагання з підготовленими результатами та незаконні ставки на спорт підривають довіру до спортивних інституцій. Це явище негативно впливає не тільки на спортивні досягнення, але й кородує основи правової та етичної системи в країні, спотворює соціально-економічні процеси та перетворює корупцію в звичну модель поведінки.

Масштабність проблеми змушує міжнародні спортивні та політичні інституції активно включатися в процес боротьби з корупцією в спорті.

Активні зусилля боротьби з цим явищем включають розробку та впровадження чітких норм і стандартів, створення прозорих механізмів контролю та санкцій за порушення. Україні, як країні, що прагне інтегруватися в європейські та світові спортивні спільноти, особливо важливо демонструвати рішучість і ефективність у вирішенні проблеми корупції в спорті, щоб відновити довіру та підтримати справедливий і чесний розвиток спортивних дисциплін.

Корупція в сфері спорту продовжує залишатися глобальною проблемою, що впливає на країни по всьому світу. Це явище стає все більш помітним і в нашій країні, де боротьба з корупційними діями у спортивному секторі вимагає посилення й використання різноманітних методів впливу [3]. Вплив корупції на спорт можна простежити не тільки в національних спортивних федераціях, але й на рівні міжнародних організацій, що координують міжнародні змагання.

Зокрема, корупція у спорті має багато проявів, від маніпуляції результатами змагань до підкупу спортсменів і суддів. Ці дії не тільки підривають основи справедливої спортивної боротьби, але й спотворюють імідж країни на міжнародній арені. Стурбованість суспільства зростає з кожним випадком, коли з'являються нові факти про корупційні схеми, зокрема, договірні матчі та незаконні ставки, які стають реальністю нашого спортивного життя.

Важливість цієї проблеми вимагає згуртованих зусиль на різних рівнях управління, від національного до міжнародного [2]. Активніше використання сучасних технологій для моніторингу спортивних подій, більш жорсткі санкції за порушення, і навіть освітні програми про ризики та наслідки корупції в спорті можуть стати ефективними інструментами в боротьбі з цією пагубною практикою.

Першим міжнародно-правовим документом, призначеним для боротьби з допінгом у спорті, стала Конвенція проти застосування допінгу, відома як ETS № 1352. Ця конвенція була підписана 16 листопада 1989 року в Страсбурзі. Учасниками стали держави-члени Ради Європи, а також інші країни, що входять до Європейської культурної конвенції [1]. Документ поклав початок систематизованим міжнародним зусиллям у виявленні та протидії використанню допінгу в спортивних змаганнях, ставши фундаментом для подальших ініціатив.

Іншим ключовим міжнародним документом у сфері спорту є Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями. Офіційно відкрита для підписання 18 вересня 2014 року, ця конвенція зорієнтована на боротьбу з корупцією та недобросовісною поведінкою у спортивних змаганнях, таких як договірні матчі та незаконні ставки. Вона створює правову основу для співпраці і координації між країнами у забезпеченні чесності та прозорості спортивних подій, розширюючи міжнародну рамку відповідальності та

співпраці в області спорту [1]. Законодавство визначає як неприпустиме будь-яке протиправне втручання у результати офіційних спортивних змагань. Під протиправним впливом розуміється маніпуляція результатами спортивних змагань через умисні дії, які спрямовані на зміну ходу чи результатів змагань таким чином, щоб вони були передбачувані, виходячи із особистих або чужих інтересів. Закон акцентує увагу на офіційних змаганнях, які включені до Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів України, і проводяться організаціями, що мають офіційний статус проведення таких подій. Визначення переможців на цих змаганнях має відбуватися відповідно до встановлених правил та регламентів призначених видів спорту.

Ця норма юридично закріплює заборону на корупцію у спорті, створюючи правові бар'єри проти маніпулювання результатами змагань, але при цьому вона не охоплює професійні спортивні ліги та комерційні змагання, які також можуть потребувати аналогічного регулювання для забезпечення справедливості та чесності в спортивних змаганнях на всіх рівнях.

Підводячи підсумки, можна відзначити, що в Україні здійснено значні зусилля для обмеження впливу корупції на результати офіційних спортивних змагань. Зокрема, були розроблені та впроваджені норми, що мають на меті запобігання корупційним діям у спорті. Проте існують досі нерозв'язані проблеми, які створюють перешкоди для ефективної боротьби з корупцією у цій сфері. Однією з ключових нерозв'язаних проблем є відсутність чітких правових рамок для регулювання букмекерської діяльності. Це створює прогалини, які можуть бути використані для корупційних маніпуляцій і впливу на результати спортивних змагань. Необхідно подальше уточнення та розвиток законодавчої бази, щоб забезпечити комплексний підхід до боротьби з корупцією в спорті та забезпечити справедливі й прозорі умови проведення спортивних заходів.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями. Офіційний вісник України. 2016 р., № 96, стор. 36. стаття 3120.
2. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань: Закон України від 03.11.2015 р. № 743-VIII. ВВР № 51, стор. 2480. стаття 472.
3. Савченко А.В. Корупційні злочини в Україні: проблеми кримінально-правового розуміння. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2015. № 3. С. 14-24. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/476208c0-8706-4ad3-80ac-57a54a3e2416/content> (дата звернення: 06.09.2024).